

UNIDADE 6

Novas maculidades: os homes que veñen



Para comezar:

- **Que estereotipos se asocian tradicionalmente á masculinidade en canto ao aspecto, o comportamento ou as relacións afectivas e sexuais?**
- **Estes estereotipos poden resultar prexudiciais para os homes?**
- **A conquista da igualdade depende unicamente dos organismos públicos ou é unha responsabilidade dos individuos?**
- **Deben os homes reivindicar a igualdade ou esa responsabilidade compételle exclusivamente ás mulleres?**

O papel dos homes na consecución da igualdade

Como xa sabes, vivimos nunha **sociedade patriarcal**: o poder político, económico, relixioso e cultural, reside maioritariamente nas mans dos varóns. Resulta polo tanto evidente que as mulleres por si propias non poden conseguir todos os cambios que son necesarios para construír unha **sociedade igualitaria**. Necesítase inevitablemente a participación activa dos homes. O debate está en cal debe ser o seu papel dentro da loita **feminista** pola igualdade.

As mulleres vense sometidas a diario a situacións de discriminación e violencia. Porén, son cada vez máis os homes que afirman sentirse presionados polo modelo de masculinidade que transmite o patriarcado. Esas expectativas sobre a masculinidade obrigan aos homes a demostrar constantemente poder, valentía, atrevemento ou a rivalidade, mentres deixa os **afectos** e as **emocións** nun segundo plano.

Polo tanto espérase dos homes un dobre papel: por un lado deben tomar conciencia da súa situación privilexiada con respecto ás mulleres. Por outro, deben reflexionar sobre como os prexudica ese modelo tóxico de masculinidade e dar os primeiros pasos para romper con el, construíndo novos referentes positivos e igualitarios.

Os homes ante o espello: desaprendendo vellos modelos

Falamos de masculinidade tóxica para referirnos ao estereotipo de home construído pola sociedade patriarcal e reforzado pola sociedade a través da educación, a publicidade, o cine... Trátase dun modelo de masculinidade elaborado para asegurar a dominación dos homes sobre as mulleres.



Duelo a paus, Francisco de Goya (1823). Dominio público.

A continuación amosamos algúns exemplos de masculinidade tóxica e os prexuízos que poden causar nos homes ao intentar cumprir coas expectativas que transmiten:

- *Os homes non choran.* A sociedade patriarcal ensinou aos homes a ser fortes, a reprimir as súas emocións. Así, aprenderon a non demostrar a súa tristura, preocupación, medo... Isto, unido á resistencia para buscar apoio psicolóxico profesional, poñen aos homes nun [risco real](#) de desenvolveren [trastornos mentais](#).
- *Os homes teñen que pelexar.* Aos homes apréndeselles desde pequenos que o poder conséguese pola forza. Deste xeito lexitímase a agresividade (ben sexa verbal, psicolóxica ou física) como medio para conseguir calquera fin. A agresividade convértese así nun dos atributos da [virilidade](#), en tanto se ignora a comunicación como estratexia para resolver [conflictos](#). Está demostrado que isto, entre outras cousas, [reduce a esperanza de vida dos homes](#).
- *Non sexas choromicas.* Aos homes *de verdade* gústanlles os deportes, a velocidade, a competición... Un home cuxos gustos non se correspondan con ese estereotipo acostuma a ter un castigo social en forma de [insultos normalmente asociados ao feminino ou á homosexualidade](#) (marica, choromicas, afeminado...).
- *Os homes sempre están dispostos para o sexo.* Os homes non poden desperdiciar a oportunidade de manteren relacións sexuais. Deses presión xorden moitas [dúvidas e inseguridades relacionadas co sexo](#): a erección, a duración das relacións sexuais, o tamaño

do pene. Ademais, a necesidade de demostrar a virilidade pode derivar en actitudes como o acoso sexual ou mesmo a violación.



O Titán, Ramón Conde (2015). Foto do HombreDHojalata, [licenza CC-BY-SA 4.0](#)

- O home debe levar os pantalóns na casa. Tradicionalmente o ámbito dos coidados e o fogar foi relegado ás mulleres. Por fortuna, nos últimos tempos os homes estanse incorporando pouco a pouco ao coidado das fillas e fillos e ás tarefas do fogar. Aínda así, non é raro escoitar comentarios que cuestionan a corresponsabilidade dos homes. En galego a expresión tradicional “*ser un xan*” designa aos homes que asumen tarefas do fogar e se deixan gobernar polas mulleres. Outras expresións habituais que denigran a corresponsabilidade masculina é a de dicir que os homes “axudan na casa”.

Pistas para unha revolución masculina

O termo novas masculinidades fai referencia á necesidade de deconstruír o masculino tal e como o entendemos a día de hoxe. Homes que non se identifiquen coa forza, o poder, a violencia, a dominación.... Senón cun modelo máis positivo e igualitario.

Se queremos alcanzar unha sociedade máis equitativa, mulleres e homes debemos camiñar xuntos cara á modificación deste modelo imposto polo patriarcado. Para logralo é necesario que os homes leven a cabo unha fonda reflexión sobre o papel que deben exercer. Por iso, a revolución masculina non debe só afectar ao ámbito público, senón tamén ao persoal:

- Os homes deberían analizar os seus privilexios de xeito crítico. Isto pasa por comprender que o problema non está fora de nós, está dentro e podemos modificalo.
- Os homes deben practicar a corresponsabilidade no ámbito doméstico e familiar. Para isto é necesario que se adopten medidas políticas, pero tamén concienciarse de que a realización de tarefas do fogar forma contribúe á independencia e desenvolvemento persoal de todas e todos.

- Debemos cuestionar o mito do instinto maternal e asumir que as habilidades necesarias para o coidado dos fillos e das fillas son aprendidos. Polo tanto, os homes deben desenvolver esta aprendizaxe e gozar dos coidados das fillas/os como parte do seu dereito e deber como pai.
- Os homes deben ser educados na paz, na escoita activa e na resolución pacífica de conflitos como medio para reducir a violencia. Actitudes de dominio e submisión propias das sociedades tradicionais –e que teñen na violencia de xénero a súa expresión máis drástica– non teñen sentido nunha sociedade sen violencia.
- Os homes deberían aprender a falar abertamente dos seus sentimentos. Existe unha tendencia nos homes a fuxir do *feminino*. Porén, asumindo que hai unha parte deles fráxil e vulnerable e que é necesario exteriorizala, aprenderían a conectar mellor coas demais persoas, desenvolvendo a empatía.

É necesario superar o modelo de dominación sexual para dar paso a un modelo afectivo-sexual baseado na reciprocidade, na comunicación e no consenso.



PARA REFLEXIONAR:

- 1) *A loita feminista malinterpretase a miúdo, facendo dela unha loita contra os homes. En realidade, que tipo de masculinidade se quere desterrar?*
- 2) *En que aspectos mellorará a vida dos homes a construción de novas masculinidades? E a vida das mulleres?*
- 3) *O 8 de marzo do 2018 convocouse unha folga unicamente de mulleres. O 8 de marzo de 2019 repetiuse a estratexia. Cal era a finalidade de chamar só as mulleres ao paro?*
- 4) *Nesa mobilización pedíase aos homes que ocupasen un lugar secundario nos actos de reivindicación. Cal era a razón? Que actuacións se lles pedía que realizasen para favorecer a mobilización?*